

KATEDRA ARCHEOLOGIE UHK
POSUDEK OPONENTA NA BAKALÁŘSKOU PRÁCI

Autor: **Jan Skala**

Titul: **Zaniklá středověká sídliště na toku řeky Bystřice v oblasti Urbanické brázdy.**

Rok: **2016**

Počet stran (příloh): 123 strany. Z toho 96 stran textu (str. 1-95), 16 stran informačních zdrojů (str. 96-111), 12 stran seznamů (str. 112-123). 45 stran obrazových příloh.

Oponent práce: Mgr. Petr Hejhal, Ph.D.

Vyjádření:

Autor práci člení do 13 kapitol.

1. Úvod a cíle práce. Cílem práce bylo zmapování dokladů po zaniklých středověkých vesnicích na základě archeologických povrchových průzkumů.

2. Vymezení pojmů. Autor se v této kapitole vypořádává se základní terminologií: sídlištní objekt, sídlištní jednotka, sídliště, sídlištní komplex, sídelní areál, osada a vesnice, podává přehled o tom, jaký badatel věnující se tématu daný termín používá a proč.

3. Poloha a vymezení zkoumané oblasti. Zájmová oblast leží západně od Hradce Králové, rámcově mezi obcemi Roudnice a Chlumeck nad Cidlinou.

4. Geomorfologie, geologické podloží a půdní pokryv. Autor používá (ne jen na tomto místě, ale v celé práci) pojem „Urbanická brázda“ (s tím, že na str. 9 připouští i pojem „Urbanická brána“). Domnívám se, že pojem „Urbanická brána“ je pro označení geomorfologického celku korektní. Pojem „Urbanická brázda“ je pouze název svazku obcí („Mikroregion Urbanická brázda“), které se ovšem nacházejí v Urbanické bráně...

5. Dějiny bádání. V první části kapitoly autor shrnuje historii bádání o zaniklých středověkých vesnicích v Čechách a na Moravě (se zvláštním důrazem na východočeskou problematiku), v následující kapitole podává přehled větších terénních archeologických výzkumů ve sledované oblasti.

6. Metody práce. Autor využil dostupné psané prameny k daným lokalitám, mapová díla, letecké a LIDARové snímky. Na tuto přípravu navazoval terénní průzkum. Prospekce byla prováděna i pomocí detektoru kovů. Veškeré nálezy byly zaměřeny.

7. Chronologické členění. Autor se při svých výzkumech pohybuje v rozmezí od (střední) doby hradištní do 15./16. století. V podkapitolách se vyjadřuje k dataci východočeské keramiky a kovových nálezů.

8. Seznam lokalit a katastrálních území. Jádrem celé práce. Autor popisuje nálezy (doklady zaniklých středověkých vesnic) z 24 poloh na 16 katastrálních územích.

9. Výsledky práce. Podle autora byla ve sledované oblasti zakládána sídliště v raném středověku, v 10., respektive 9. století, případně potom 13. století. K zanikání lokalit dochází většinou v 2. polovině 15. a 16. století. Kromě „domácí“ hmotné kultury ze sledovaných lokalit pochází i řada importů (většinou datovaných do raného středověku, méně do středověku vrcholného). Pravděpodobně se jedná o archeologický odraz existence komunikace, o které se můžeme domnívat, že procházela dále k Hradci Králové a odtud do Kladska. Na obchodní aktivity jasně poukazují nálezy mincí, obchodních závaží a (části) vážek.

Výsledky své práce autor porovnává s podobně zaměřenými studii P. Drnovského (horní povodí Bystřice), M. Ježka (Jaroměřsko), J. Frolíka a J. Sigla (Chrudimsko) a geograficky vzdálenějším dolním Podyjím zpracovaným P. Dreslerem a J. Macháčkem.

10. Závěr. Autor v této kapitole přehledně shrnuje výsledky své práce.

11. Seznam pramenů, použité literatury a internetových zdrojů.

12. Seznam použitých zkratk.

13. Seznam příloh.

Obrazové přílohy.

Obrazové přílohy jsou dostatečně ilustrativní, na vysoké úrovni a jsou dobře provázané s textem. U některých obrazových příloh chybí měřítko (obr. 4, 5, 6).

Autor prokázal orientaci v tématu, schopnost pracovat s informačními zdroji a schopnost kritického myšlení. Studovanou oblast zná z autopsie a z opakovaných (a proto cenných) terénních prospekci. Výsledky byl schopen podat přehledně a systematicky.

Práce představuje významný příspěvek ke studiu dějin středověkého osídlení ve východních Čechách. Doporučuji k obhajobě a po úpravách k publikaci.

Hodnocení : A (1)

Datum: 18. 8. 2016

Mgr. Petr Hejhal, Ph.D.